Fakat Müzeyyen Bu Derin Bir Tutku

İlhami Algör

iletişim

İLHAMI ALGÖR
Fakat Müzeyyen Bu Derin Bir Tutku

İLHAMI ALGÖR 1955 İstanbul Suriçi doğumlu yazarın diğer kitapları: *Kalfa ile Kiralıca* (2013, İletişim Yayınlan), *Çanakkale Yalı Ham ve Han Sakinleri* (2007, Everest Yayınlan), *Karabakal Ötüyor* (2008, Everest Yayınlan), *Ma Sekerdo Kardaş?* (2010, Doğan Kitap).

İletişim Yayınları 2093 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 327
ISBN-13: 978-975-05-1683-2 © 2014 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1-2. BASKI 2014, İstanbul
3. BASKI 2015, İstanbul
4. BASKI 2015, İstanbul
5. BASKI 2015, İstanbul
6. BASKI 2015, İstanbul
7. BASKI 2015, İstanbul

EDlTÖR Levent Can tek
KAPAK VE SAYFA TASARIMI Suat Aysu
KAPAK RESMİ Seda Mit
DÜZELTİ Ayla Karadağ
BASKI ve CİLT Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınlan SERTIFIKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

İLHAMI ALGÖR

Fakat Müzeyyen

Bu Derin Bir Tutku

Desenler: Seda Mit

iletişim

Fakat Müzeyyen

Bu Derin Bir Tutku

Bir

Tütünümü, anahtarımı aldım, evden tam çıkıyorum, bir şeyin eksik olduğunu, eksik olanın ruhum olduğunu fark ettim. Önemsemedim. Yol, bana uygun bir ruh önerebilirdi. Kapıyı çektim, kilidin dili yuvasına otururken “Nereye?” dedi. Aldırış etmedim, çıktım.

İtalyan Yokuşu’ndan aşağı, rüzgâra asılıp Tophane’ye indim. Dolmabahçe’den gelip, Karaköy’e uzanan Kemeraltı Caddesi’nde trafik ekipleri yolun bir şeridini kesmiş, diğer şeridini de el-kol hareketleri ve düdük zoruyla hızlandırarak boşaltmaya çalışıyorlardı. Belli ki kırmızı plakalı arabalar içinde, kalın birileri geçecekti. Aklıma “Son İmparator” adlı filmden, çocuk imparatorun saraydan çıktığı sahne geldi. Kafilenin önünde eskort mahiyetli, Çinli ölçülerine göre ızbandut denilebilecek iki zebani, havayı yaran el kol hareketleri ile yolu açıyor, adlarına halk, tebaa, kul, kıl, tüy denilen garibanlar, duvar diplerine çekilip, büzülüp, yerin dibine girip taş kesiliyorlardı.

Burada da durum farklı değildi. Hükümet kerhane önünden geçiyor, devlet erketeye yatıyor, vatandaşa da dut yemek düşüyordu.

Şarkıları, acil çıkış kapılarını bulamayanların ve aramaktan vazgeçmiş olanların, koşulları yırtamadığı için kendini yırtınışların ruhlarında yeraltı nehirleri gibi akan Samsunlu Orhan abim işi biliyordu: *“Kula kulluk edene, yazıklar olsun."* Neticede, Orhan abimin cümlesinde de bir “kul” mevzuu vardı ve bu laf ortada olduğu müddetçe, tilkilerim bana rahat vermezdi.

Saldım tilkilerimi, döndüm, Boğazkesen’i kestim, Tophane Tayfur Spor Kulübü’nü geçtim, tabeladaki 1952 rakamı ile kesiştim, köşeyi kıvrıldım ve sandalyesinde oturan kravatlı mumyayı gördüm. İhtiyar, on günlük sakalı, vücudunun tekmil kemikleri, kemikleri saran ve Topkapı Surdibi ikinci el tezgâhlarında çok daha bakımlısını bulabileceği takım elbisesi, on kere çözülüp düğümlenmiş ve neticede tatmin olunup karar kılınmış kravatı ile, yetmişlik, yorgun, harap, kaymış ve kadit vaziyetteki vücudunu, metal akşamı paslı bir sandalyeye itina ile yerleştirmiş, bir bacak öbürü üzerinde,

Mısır duvar resimlerindeki adamlar gibi zarif ve dikkati çekecek kadar kendini resmetmiş bir vaziyette oturuyordu. Eşyalara baktım, oturduğu iskemleden üç-beş tane, bir-iki metal bacaklı formika sehpa ve bok püsür... “Baba,” dedim içimden, “çok şıksın ama yanlış istasyonda takılıyorsun.”

Doğru değildi. Ona başka istasyon var mıydı?

İkiledim, Tophane denilen, liman bitirimleri, fetbazlar, üçkâğıtçılar, cazgır karılar, sert delikanlılar semtinin bağrına daldım. Setüstü kahveden başlar döndü. Hafif bir rüzgâr esti. Semtin erken uyarı sistemleri çalışıyordu. Umurumda değildi. Hani sözgelimi, kör testere ile kesseler sırıtırdım. Ben zaten orada değildim. Ne yerde ne gökteydim. *Avaramu...*

Köşede, kesme taşlardan örülü istinat duvarına oturtulmuş, kallavi bir incir ağacını sırtlamış serin ve gölgeli çeşmeyi görünce, içim “Ohh!” dedi. “Takıl buraya,” dedi bir tarafım. “Tamam paşam,” dedim bir tarafıma, “seni mi kırıcam?”

Karşı kaldırımda, kahvehanenin camında, tabağı ve kaşığı ile tam takım resmedilmiş ince belli çay bardağının yanında, rüzgârda kıvrılmış kurdelevari havasıyla Esnaflar Kıraathanesi yazısı seriliyordu. Daldım kahveye, ocağa yürüdüm, dudak ucuna yerleştirdiği, külü ha düştü ha düşecek sigarası ile iş gören ocak başındaki ihtiyann işini bitirip bana doğru dönmesini bekledim ve vakit gelince “Baba,” dedim, “soğuk suya bi sade, bi de soda... parayı da peşin al, içip kaçıcam.” Attım parayı tezgâha, sandalyeyi kapıp çeşmenin altına çöktüm.

Soğuk suya kahve, her babayiğidin harcı değildi. Yüksek hatırlılar ve ağır bitirimler dışında, semte yabancı birinin kahveyi böyle istemesi için bir ayrıcalığı olması lazımdı. Ayrıcalığımı az önce tezgâhın üzerine, ikna edici ölçüde sermiştim.

Bir tarafım semt radarlarına karşı radar, diğer tarafım *“Satmışım anasını, ben bu dünyanın”* şarkısı ile meşgul, çıkardım tütünümü, tek harekette ince bir sigara sardım. Bir rüzgâr esti, semt göz ucu ile hareketimi kaydetti. Dönüp, sırtımı verdiğim çeşmeye baktım. Taşın duruşu ve dokusu içimi serinletiyordu. Kahvem geldi. Kıvamındaydı, sevdim.

Semt, altıkol iskambil oynar gibi sinyaller, işmarlar, manyeller ile sessiz sedasız inliyordu ki, tüpgaz dağıtımı yapan bir kamyonet, hoparlöründen yayılan sinir bozucu bir melodi ile geçti. Hemen ardından rakip firmanın kamyoneti, kendi melodisi ile geçti. Semtin veletler korosu, *"Oooo, ayıpsın ayıp!"* nakaratı ile geçti. Nakarat, on metre yürüdü, *"Ablam alacağım, enişten olacağım, sana koca bulacağım"* faslına geçti. Bastonlu dedeler, *"Bu son fasıldır ey ömrüm, nasıl geçersen geç"* ile geçti. Vakit geçti. Esnaflar Kıraathanesinin televizyonunda, Tütüncü Roza göğüsleri ile bir kadın şarkıcı, ağır sahra topları gibi geçti. Geyik bakışlı iki turist ve boya sarışını bir fıstık geçti. Delikanlılar tek topuk üstünde kıza dönüp, su altı senkronize yüzücü vaziyeti alıp şarkıya geçtiler: *"Kız hepsi senin mi?"*

Boya sarışını fıstık, *"Misafir ol gel bana, börekler açayım sana"* edasıyla, hafif şıkıdım geçti. Görmüş geçirmiş, hayatın sırrına ermiş kadın sesli bir kız çocuğu, bakışı çakal bir taksicinin kaset çalarında geçti: *"Bana her şey seni hatırlatıyor."*

"Ulan cik cik, mazin ne senin?" dedim içimden. Bacak kadar kız, milletin baş tacı idi. Millette bu taçlardan çok vardı. Taç üstüne taç koyan, taç düşkünüydük.

Bir zamanlar sivil siyasi çalışan abilerimin kullandığı, simsiyah, yılan gibi bir elli altı ile Samsunlu Orhan abim, ağır çekim, kayarak, süzülerek geçti: *"Dünya bir dert hanesiyse, ben çilemi doldurmuşum, bir mektepse eğer hayat, ıstırapla okumuşum. "*

Tevellütü müsait olmayanlar dışında herkes, esas duruşa geçti. Şarkı, hepimizin halini hatırını sorup, veletlerden makas alıp, selam edip geçti. Ellerimizi kalplerimiz üstüne koyup, boyun kırıp, "Eyvallah abi," dedik külliyen, "hürmetler abim benim."

Herkes adına acı çekmekle dönüşerek, artık abide halini almış Samsunlu Orhan abimden sonra, her şey eski haline geçti.

Film bitmiş de, herkes salondan çıkarken, aklı son sahneye takılı kalmış, koltuğuna çakılı adam ruhuyla baktım. "Ulan," dedim, "bu milletin tarih kitabına ihtiyacı yok. Şarkıları peş peşe diz, koy kasete, ver radyodan..." *Kışlanın önünde redif sesi* ile başla, *Çanakkale içinde* vurul, *az zamanda,*

çok işler başar, *açık alınla* on yılda çık, araya bir fokstrot, bir yurttan sesler korosu koy, Şişli'de *bir apartmana* takıl, *yârin İstanbul'u mesken tutsun,* görsün güzelleri seni unutsun, *gurbet halde bir hal* gelsin başına, "Yaşa! Var ol!" muhabbetiyle Harbiye önlerinden geç, *deniz ve mehtap* sorsunlar seni, *mani olsun halini takrire hicabın, Kalamış'ta* huzur ara, havanı al, ak güvercinler uçur, Gemerek'ten dön gel, *sararsın rengi ruhsarın, kolbaşının kıratını* şahlandır, geç arı, kovan, petek muhabbetine,

sarı çiğdeme sor, bir de *Nataşa* patlat... Meraklısı varsa, aralara Elvis, Bitıls atsın, mevzuyu renklendirsin isterse.

Hayatımız müzikaldi ya da bana öyle geliyordu. Müzik satsak köşe olurduk. Bıraksalar, *"Saraçhanebaşı buz tuttu, Arap Kamil, Naciye'yi dost tuttu"* ile, o olmadı mı, *"Unkapanı'nda Hacıbaba'da oymacılar var, koymacılar var"* ile dünya listelerine girerdik. Bırakmadılar. Soktular sınıflara, *"Daha dün annemizin, çiçekli bahçemizin..."*

"Hocam," dedik, "yanlış yapıyorsunuz. Biz bahçeli evlerde oturmuyoruz, çiçekler saksıda. Öğlen uykusu bilmeyiz. İcabında numaradan göz yumar, kaşla göz arasında tüyeriz. Bu muhabbet bize uymaz."

"Yok," dediler, "şimdi okullu oldunuz, sınıfları doldurdunuz." Baktık, gariban hocalar kafayı yiyecek, müfredat ile bizim sokaklar arasında, "Bir de biz vurmayalım garibanlara," dedik, zil çaldı, biz, "haydaa" sokaklara, yakalar fora, *Avaramu...*

Ufak ufak kendimle konuşmaya başlamıştım, topladım kendimi.

Çevre kesişlerini tarayan tarafım rapor verdi. "Boşver," dedim. Arsızdım. Dağıtmazsam, toparlayamazdım. Dağıtmaya çalıştığım tarafım, dipte bir yerlerde, sislerin arasına gizlenmiş bir deniz feneri gibi uzak ve basur gibi sinsice, sessiz sedasız çakıp dönüyordu.

Çok uğraşmış, "Bırak yakamı" demiş, vazgeçirmeye çalışmış, başaramamıştım. "Öyleyse gel," dedim, "gel beraber takılalım." Aldım, alnıma sardım, çıktım güneşe. Birbirimizi idare etmeliydik. Kapışmanın ve karşılaşmanın, yüz yüze gelmenin, tersyüz etmenin, her neyse, her konunun kendine göre bir kum saati, vadesi vardı.

Semt bitirimlerinin kesişlerine dair, ikinci rapor geldi. "Kim bu geyik?" diyorlardı. "Turist değil, amir memur değil. Ebleh mi harman mı ne?"

Çocuklar raconu iplemiyordu. Bunu anlardım. Kıçı kırık mağaza vitrinlerindeki markalara baksan, işe uyanırdın. Neticede burası da, âlem'e, nev-i şahsına münhasırlığı ile nam salmış, sakinlerinin salkım saçak sokaklarda takıldığı, kendi içine buharlaşan mekânlardan biriydi.

Memleketimin “Bakışlar” tarihinde, bu kadar aleni olmayan, hatta bu semtin, kapağı buhar kaçırmadan önceki zamanlarda bizzat ürettiği bakışlar da vardı: “Yabancı”ya yabancılığını hissettirecek bakışların, ayıp, abes, yersiz addedildiği zamanların, bakmayan bakışları.

Bir de, şehirde olan ancak şehre ait olmayan, gerçek mi düş mü olduğuna karar verememiş, karar vermeye de pek niyetli görünmeyen mekânların bakışları vardı. Sokaklarından birine girdiğinizde, sokak, ortalıkta olmayan birilerince sahiplenilmiş hissi veren, adımınızı attığınız andan başlayarak, yabancı olduğunuz duygusunu ense kökünüze fısıldayan bir sokak olur, pencerelerde perde aralıkları, belli belirsiz kıpırdar, kapısını bir müşteriye hiç açmamış gibi duran adeta boş dükkânda bir adam, başını işinden kaldırıp bir an bulunduğunuz yere doğru bakar ve dışarıda görülebilecek hiçbir şey yokmuş gibi işine dönerek, o kısacık an içinde sakin, tepkisiz haliyle sizi yok saymayı becerirdi.

Sokağa bir ad verir, tabelayı uygun bir evin dış duvarına asardınız. Tabelada, “Ayak sesleriniz de olmasa, var olmadığınıza sizi neredeyse inandıracak bakışlar sokağı” yazardı. Ayak seslerinize rağmen, harcandığınız mekânlar da vardı. O mekânlara uğramazdınız.

Tophane’nin bitirimleri haklıydı. “Son delikanlının bir reklam filminde öldüğü, Samsunlu Orhan abimin bile dokuz yüzlü telefon ayağı ile bizi huylandırdığı, bir dönemde, bir onlar mı kalmıştı; duruş, bakış, kesiş raconlarını koruyacak olan? Hiç bitmeyecek zenginliklerin sahibi imiş gibi, sonsuz cömertliklerin, dipsiz kıyakların vakti değildi artık. Şimdi devrik ve devirsizdik. Kalktım.

Tam da zamanı imiş gibi, Esnaf Kıraathanesi’nin televizyonunda, bilmem hangi filmden İhsan abim belirdi. Memleketimin film, sinema tarihinde, mahpushane ve mahalle raconcusu, zengin gönüllü, kalender deniz adamı, avantasına bakan üçkâğıtçı, hasis kız babası, köylü Kürt, kaçakçı Kürt, mahpus Kürt, mahpustan kaçmış Kürt, dağa çıkmış Kürt, dağda vurulmuş Kürt, topal Kürt, gariban Kürt, kurnaz Kürt, sahanda Kürt ve Türk buğulama gibi roller oynamış, rahmetli, Salacaklı İhsan abim. Ruhu şad olsun. “Uza koçum,” dedim kendi kendime. Yönümü Galata’ya verdim.

Bir bakkal dükkânının önünden geçmekteydim ki, kapı önüne dizili gazeteleri gördüm. Adeta hepsi aynı anda okunabilir vaziyette duruyorlardı. Ön sayfalara bakmamla görmem bir oldu: Muhammed Arapça bir kelam olarak, Kemal yüz yıl savaşmış biri için oldukça dinç ve şık, Turgut ise fütursuz ve kayısı tombulluğunda duruyordu. Sırrı çözmüştüm. Geri Grant amcamın, bir yandan esas kız Odrey Hepburun'u, Cames Koburun kazması ve diğer katillerden korurken, öte yandan çeyrek milyon doları film boyunca arayıp, ta ki final sahnede, pul pazarını gezerken işe uyanması gibi, vaziyet netleşmişti. Aradıkları para evde, esrarengiz çantadan çıkan mektup zarfının üzerinde pul biçiminde sıralanmış, aheste yatıyordu. Çeyrek milyon dolar, günlerce gözlerinin önünde durmuş, onlar geyik gibi bakmışlar ve bu arada bir sürü adam papaz olmuş, sel gibi kan akmıştı.

Olay burada da farklı değildi. Memleketi görünürde birileri ama gerçekte ruhlar idare ediyordu. Artık emindim. Bir eksikle, sakallı Kari amcamın dışında, tam tekmil hazır ve ruhlar âlemindeydik.

Bir ses beni, "Dikkat et!" diye uyardı. Ne'ye dikkat edecektim? Resme mi? Yanlış resim mi bağlıyordum? Fakat bana doğru gibi geliyordu ve eğer doğruysa işi tatlıya bağlamak mümkündü. Üçünü bir seansta çağırıp, sakallı amcayı da dinleyici locasına oturtup, "Bu işi çözün kardeşim," diyebilirdik.

İç itiraf sistemleri, "Abi farkında mısın, iç hattan Müzeyyen ile konuşuyorsun," dediler. Doğruydu. Evden çıkıp Tophane'ye saptığımdan beri, Müzeyyenle konuşuyor ve kırmızı plakalı adamların geçişinden başlayıp, üçlü ruh zirvesine kadar durumu, ona aynen anlatıyordum ki, tam da bu anda, zirve fikrinin inandırıcılığını ve cazibesini yitirmekte olduğunu sezdim.

Nedeni üzerinde durmadım. Gözümün önüne Müzeyyenin gülümseyişi gelmişti. O'na "Apo ile Doğan tek kale maç yapsınlar, altıda devre on ikide biter, işi kansız bağlarız, trilyonlar ile memleket evlatları da bize kalır," dediğimde gülümsemiş, fakat o gülümserken, kendimi kısa pantolonlu ve paça arasından bülbülüm görünüyormuş gibi hissetmiştim.

Ya da bana öyle gelmişti. Bir şeyin gerçekte öyle mi olduğu yoksa bana mı öyle geldiği konusu her zaman kafamı karıştırırdı. Gerçi sezilerim, bir süre sonra hayat tarafından doğrulanırdı. Ama her defasında ben, aradan

geçen süre boyunca, “Doktor, acaba paranoyak mıyım?” başlıklı metinleri yazıp yazıp bozuyordum. Pek keyifli olmuyordu. Özellikle Müzeyyen’in gözlerinden başka biri bakmaya başladıktan sonra, doktorla iç muhabbetim artmıştı. Bir şeyleri hissediyor, ama reddediyordum. “Bana öyle geliyor”du.

Aynı hikâye iş hayatımda da beynimi yemişti. Bir tarafım haklı olduğumu söylüyor, diğer tarafım “Sana öyle geliyor,” diyordu.

Film montajcısıydım. Mesleki manyaktım. İşimi oyun gibi yapar, patronu beni çalıştırdığı duygusundan ve zevkinden mahrum eder ya da titizlenir, müşteriyi hasta ederdim. Neticede yine kapıyı göstermişlerdi. Bu kapıları tanıyordum. Kapanırken enteresan sesler çıkarıyorlardı.

İki

Eve gidip, “Bundan sonra yazıcam,” demiştim. Bu lafı ilk söylediğimde, “Yaz koçum, ben sana bakarım,” diyen Müzeyyen, bu kez ağzını açmamıştı. Sessizliğine takılır gibi oldum. “Takılma,” dedi içimden bir ses. Takılmadım. Kâğıdı kalemi aldım. Ne yazacaktım?

Ufaklık gelip gidip çöp sepetine bakıyor, gidip Müzeyyen’e çok kâğıt harcadığımı şikâyet ediyordu. Çocuğun kanı farklıydı, ben ispiyondan haz etmezdim.

Ufaklık yanıma geldikçe aklıma, Cak Nikolson denen koca ağızlı herifin, yeni romanını yazacak yazar rolünde, karısını ve çocuğunu alıp, dağ başında bir otele kışlık bakıcı olarak yerleştiği ve bir süre sonra kafayı yediği film geliyordu. Filmin son sahnesinde, herifin film boyunca aynı kelimeyi on yedi bin kere yazmaktan başka bir bok yemediğini ve eline baltayı alıp, karısını ve çocuğunu kovaladığını görüyorduk.

Canım sıkılıyordu. Canım sıkkınken dudaklarım her zamankinden farklı bitişiyordu. Ufaklık gelip, “Ördek Donald’a benziyorsun,” diyordu. Sinirlerim boşalıyor, gülüyordum. Ufaklık espriyi tuttuğumu sanıyordu. Onu bozmuyordum. Donald olacak gerzeğe uyuzdum. Belki suçu yoktu ama, apartman boyu altınların üzerinde ördek dibiyle oturan Varyemez’e kul köle olucam ve “bu defa mutlaka başarıcam” diye kıçını yırtıp her defasında aşağılanıp, madara olması sinirimi bozuyordu. Garibanların, garibanlık nedenleri karşısında sarsak ve telaşe olmalarını affedemiyordum.

Sonunda kafayı bir hikâyeye takmıştım ve ufaklığın ispiyonlarından sıyrılmak üzereydim.

Hikâyeye göre adam, kadını çok seviyor, sevdikçe ruhu büyüyor, ruh eve sığmıyor, sabahları kadından önce uyanıp evden tüyerek, şehrin uzak bir köşesine gidiyor, elleri kıçında oraya buraya takılıyor, birileri ile tuhaf muhabbetlere giriyor ve her akşam kadından önce eve dönüp, günün hikâyesini yazıp, görülebilecek bir yere iliştirip, yine arazi olup, ta ki

gece yarısı, uyumakta olan kadının yanına sokulup, birbirlerini bir güzel sevip ve adam, sabahın kör vakitlerinde, yine sevişmelerle bitecek bir gece için erkenden sokaklara süzülüp...

Hikâye, Arap'ın yalellisi gibi uzarken, bir yerlerde "çıt" ediyordu.

İçimden bir ses bana, Cak Lemon ve Sokak kızı İrma diyordu. Cak denen herif, kerhane sokağına yeni atanmış kuş ve gerzek bir polis olarak, orospu İrma ile tanışıyor, kadına âşık oluyor, polis kimliğinin dışında başka ve gizli bir kimlik ile İrma'nın hayatına müşteri rolünde giriyor ve kadının başka bir müşterisi olmasına izin vermeyecek ölçüde hayatını kaplamaya çalışıyordu. Müşteri rolüne para yetiştirebilmek için, mezbahadan tut, bilmem nereye kadar bir sürü işte çalışıyor ve İrma'nın koynuna girdiğinde, yastığa bir karış kala havada uyuyordu.

Hikâyemin, İrma hikâyesine benzeyip benzemediğini kestiremiyordum. Gerçi bu tür göze alma ve bir başkasının kuyusuna inme gözü pekliğini sever, kıvırmalardan haz etmez, bodoslama gidenlere sempati duyardım. Fakat keyfim kaçmıştı.

Hikâyelerimin başka hikâyelere benzemesi ağırıma gidiyordu. Ne zaman bir şeye el atsam, Müzeyyen, Meksikalı ya da bilmem nereli bir yazarın ya da bir kitabın adını veriyor ve oralarda da benzer şeyler olduğunu söylüyordu. Her şey benden önce olmuşsa, bana olacak bir yer, durum kalmıyor muydu? Bana ait tek kişilik bir iskemle, oda yok muydu bu dünyada?

Bir yerlerde, sesi mor hareli Müslim abim söylüyor ya da bana öyle geliyordu: "*Bu dünyada yerim, yokmuş yokmuş. Keşke bir yalan olsaydım, olsaydım*."

Müzeyyen, hikâyenin finalindeki "çıt"ın nasıl bir şey olduğunu sormuştu, ilgilenmesi dikkatimi çekti. İlgi nedeni hikâye değilmiş gibi geldi bir an. "Bana öyle geliyor olabilir," dedim, üzerinde durmadım.

"Çıt"ın nasıl bir şey olduğunu henüz bilmiyordum. İçimden öyle geliyordu. Başka bir son düşünemiyordum. Böyle olmasını istemezdim ama hep olurdu. Dünyanın bütün Kızılderilileri yenilir, Spartaküs kaybeder, gün

batarken sararır, kuşlar döner, Sadri Alışık denilen hergele, her filminde ağlardı. O ağladıkça ben de ağlardım. Nedenimi bilmez ağlardım. Ağladıkça Sadri'ye kıl kapar gıcık olurdum. Üçüncü şahıs olarak kalışına, hep gidici kadınları sevişine, bu gidiciliklerin bir mecburiyet gibi duruşuna, Sadri'nin bu mecburiyetlere, giden kişinin özgürlüğü olarak bakıp, ona ihanet etmemek için kendine ihanet edişine...

"Ne alakası var?" dedi Müzeyyen, "Kızılderililer ile hikâyendeki çıt'ın? Her neyse o çıt?"

Ses tonlamalarına takılırdım. Sesler her şeyi söylerdi. Takıntımı atladım, "Çıt, çıt işte," dedim. "Yani elbise çıt çıt'ı değil. Her şey iyi giderken konunun bir yerde boka sarması, kopması yani."

"Her şeyin iyi gittiğini nerden çıkarıyorsun?" dedi. "Herif rüzgârı kendinden menkul uçurtmanın teki. Ara sıra telleri takılır gibi kadına geliyor gece yarısı."

"Fakat Müzeyyen, bu derin bir tutku," dedim. Tırsmaya başlamıştım. Haklı olabilirdi.

"Evet, biraz sapık ve tek taraflı bir tutku," dedi, arkasını dönüp gitti.

Hikâye elimde, öylece kalakalmıştım. Şu, bir fotoğrafta gördüğü kadını sevip, resmin orijinali ile karşılaşınca, "Hanımefendi, ben size değil, resminize âşığım," diyen müşfik şahıs belirdi ve aynı cümleyi yüzümün ortasına söyleyip gitti. "Hass..." dedim kendi kendime. Ufaklık kapı ağzında durmuş, durumu anlamaya çalışan iri gözlerle bakıyordu.

"Yok güzelim," dedim, "kendi kendime konuşuyorum. Sana öyle şeyler söyler miyim canımın içi?"

Kız, yorumlardan ziyade, verilere itibar eden bir tip idi. "Niye kendi kendine konuşuyorsun?" dedi.

"Kem," dedim, "küm," dedim, "sen," dedim, "sen oyun oynarken kendi kendine konuşmuyor musun, onun gibi bir şey işte."

“Ne oyunu oynuyorsun?” dedi.

“Hadi gel de cevap ver,” dedim içimden. “Hikâye yazma oyunu oynuyorum,” dedim. Baktı. Kafasında bir şeyler çevirdi. Gitti.

İçeriden, ana-kızın konuşmaları kulağıma geliyordu. Ufaklık Müzeyyen’e, oyun oynadığımı söylüyordu. Müzeyyen’in cevabını duyar gibi oldum: “Oynar kızım, oynar.”

Neticede, ikisi aynı kelimeden oluşan, toplam üç kelime idi ama bir şeyin sıkıntı verdiğini hissetmiştim. Belki de ufaklığın “Hass...” kelimesini olur olmaz yerlerde tekrarlamasından korkmuştum. Yapardı. Bir gün hiç olmadık bir yerde, “Siktir et!” demişti. Müzeyyen, oturduğu yerden beni oymuştu. Masa örtüsüne motif olup tüymeye çalışmıştım. Mümkün olmamıştı.

Müzeyyen birinci raundda hikâyemi yere sermişti. Bu kez “şu romanda ya da bu yazarda var” dememişti ve daha can alıcı bir yerden, kahramanımdan vurmuştu. Kahramanım, sifon çeker gibi rahatlıkla söylenmiş bir cümle ile yok sayılmıştı: “Sapık ve tek taraflı bir tutku.”

Müzeyyen hikâyeyi tek yumrukta yere serince, bu kadar kolay devrilenin hikâye mi yoksa ben mi olduğuna kafam takılmış, peşinden gidip sormuştum:

“Usta, çıkışımız yok mu?”

“Teorik olarak olması gerekir,” demişti.

Böyle başladı mı işimiz bitikti. “Yanlışımız nerede?” dedim. Baktı. Sanki cevabını biliyormuşum da, işgüzarlık olsun diye soruyormuşum ya da biz bu dersi daha önce görmüşüz de acaba unutmuş muyuz gibi.

Daha önceleri de benzer durumlar olmuştu ve “Ben bu kadını yoruyorum,” diye düşünmüştüm. İçim, hafiften cızz etmişti. Cızz, gözümden buğu olup geçmiş, Müzeyyen buğuyu sezmişti. Gelip el ense çekmiş, beni sarıp sarmalamıştı. Baktığı yerden sordu: “Hikâye ile senin üçüncü şahsın ilişkisi nedir?”

Mesafeli bir yerden konuşuyordu. Oraya nasıl ve ne zaman gitmişti? Ben mi göndermiştim? Taksi mi tutmuştu?

Hikâyeyi kafamdan hızla akıttım. “Çıt” noktasına kadar hikâyede üçüncü şahıs yoktu. Haklıydı. Tarzan ormanı dolaşıyor, gece yarısı Ceyn’e geliyordu.

“Çıt noktasına kadar üçüncü şahıs yok,” dedim.

“Çıt’ın ne olduğunu biliyor musun? Kim, nereden, nasıl?” “Hayır, sadece bir his.”

“His, hikâyenin akışından mı besleniyor, yoksa ithal mi?” Zınk diye durdum. Bu kadın beni ikiye katlar, suya götürür, suya batırır, kuru çıkarır, susuz getirirdi. “İthal” lafı cuk oturmuştu. Üçüncü şahıs ve çıt mevzuu arasında, alttan ya da üstten, her neyse bir ilinti vardı ve ben bunu kendimden ihraç etmiştim.

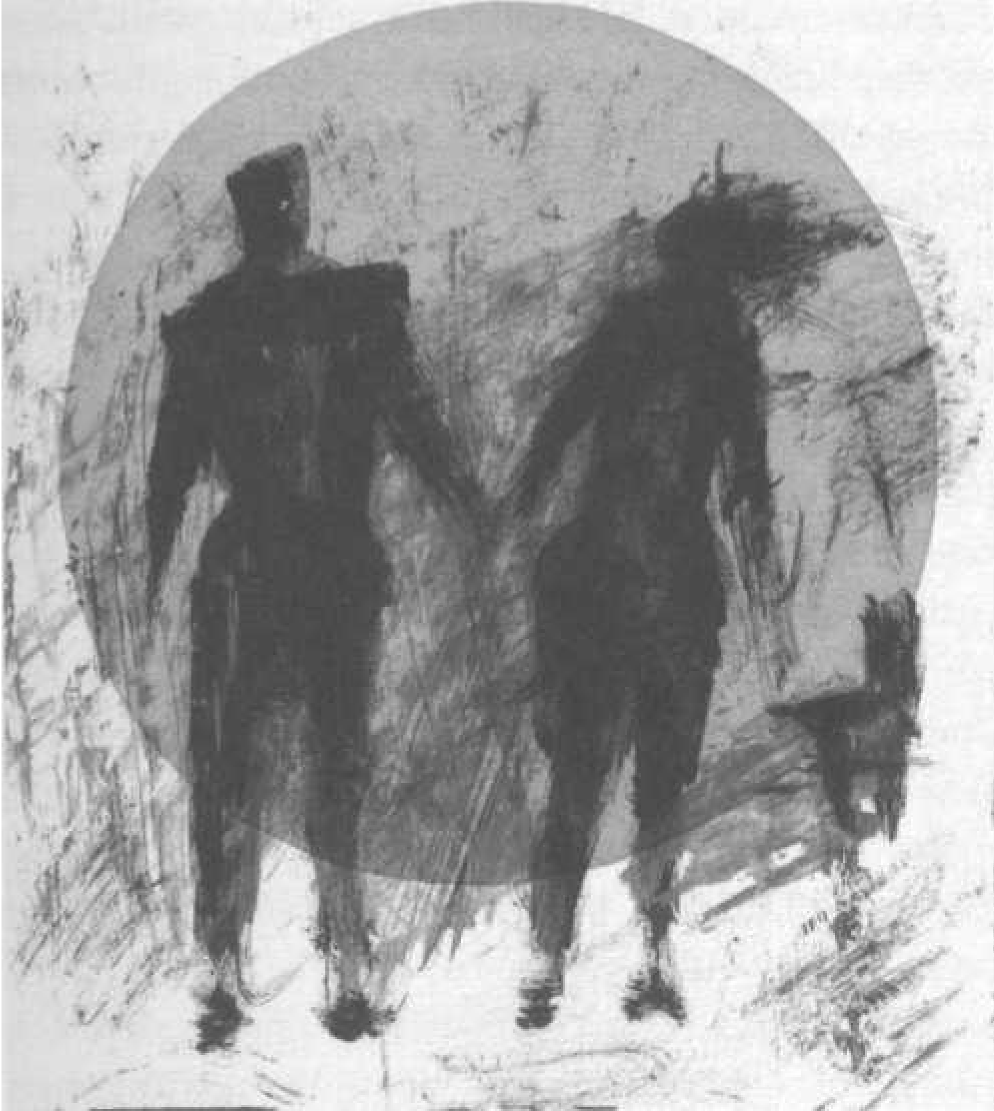
“Balkonda bir sigara içeyim,” dedim. Eskiden olsa, “Sarkma düşersin” gibi bir lafla takılırdı. Bu kez bir şey demedi. Sırtı bana dönük konuşuyor, iki dakikadır aynı bardağı duruluyordu.

Balkona çıktım. Aşağıda, mahallenin veletleri, telli duvaklı bir gelin arabasının önüne atlamış, yol kesip bahşiş almaya çalışıyorlardı. Bir resim geldi: Biz Müzeyyen ile telsiz duvaksız evlenmiştik. Kendi kendimize evlenmiştik. Nikâhı Müzeyyen kıymıştı. Galata Kulesi’nin tepesindeydik. Güneş, Haliç’in kuyruk sokumunda, inceden yangın rengindeydi. Müzeyyen önümdeydi, hafiften sarılmıştım. Kollarımı kendisine daha da çekerek, kendini benimle sıkı sıkı sarmış ve “Tamam,” demişti, “güneş bu işe izin verdi, pederim olarak.”

İçimden kanatlanmış, güneşin altındaki mahalleler üzerinde, çocukluğum ve delikanlılığıma kuş bakışı uçmuştum. Belki de tam bu esnada doğup büyüdüğüm semtler, kulenin balkonundan vermekte olduğumuz esas kız-esas oğlan resmine karşı insafa gelir ve bir kıyak yapardı. Belki de tam bu anda, uzaktan bana, “Lan geyik, bir gittin, pir gittin. Bu muydu senin muhabbetin?” sinyalleri gönderen Suriçi, beni bağışlayabilir, adımız keleğe çıkmazdı.

Bir yerimden dumanlar çıkıyordu. Fazlaca iyiydim. Bunun acısı sonra çıkacak, kâinatın tüm yangın tarihleri bir araya gelip tek cilt olacaklar, kapakta da kendi külünden yeniden doğan, *aldırma gönül* kuşunun resmi yer alacaktı.

Ne olmuştu da, “Seninle dünyanın her yerine gelirim,” diyen Müzeyyen, durduğu yerden çekip gitmelere başlamıştı. Nerelere gidiyordu? Gelirken getirdiği bakışlar ne dalgaydı? Hangisi Müzeyyen’di? Ya da Müzeyyen kimdi? İlk tanıdığım kimdi, şimdiki kim?

Sigaramı yaktım. Müzeyyenin gözleri içinden, bir çukur ya da kuyudaymış gibi, bir yerlere sıkışmış da yardım istermiş gibi bakan

yabancıya sırtımı döndüm ve son kez, üçüncü şahıs konusunda, kendime direndim.

Direnen tarafım, filmlerimizin, şiirlerimizin ve hayatlarımızın, racon adına kendine ihanet eden üçüncü şahıslar ile, sadece aşk-meşk değil, yeryüzünde duruşları itibariyle de adeta bir tür oluşturan, üçüncü şahıslar ile dolu olduğunu, hafif sıksan on ciltlik “Üçüncü Şahıs Tarihi” yazılabileceğini, şimdiye kadar sadece “Birinci” ve “İkinci Adam” tarihlerinin yazılmış olduğunu, konu oralarda bir yerlerde takılı kaldığı için sırada birikme yaşandığını ve birikmelerin kargaşalara yol açtığını...

“Kes,” dedim kendi kendime. İşe uyanmıştım ve hâla çamura yatıyordum. Müzeyyen, oralarda bir yerlerde yamuluyor, ben burada hikâye yazıyordum.

Müzeyyen ile, aynı pencereden gelen sabah güneşlerine birlikte uzanmaya karar verdiğimizde, ufaklık bir yaşında bebekti ve babası, henüz Müzeyyen karnı bile şişmemiş taze hamile iken, trafik kazasında gitmişti. Bazen ufaklığa bakınca adamı görüyordum. Arabasının ön camından, direksiyon başında bana bakıyordu. Evde böyle bir fotoğrafı yoktu. Zaten evde, bir teknenin burnunda uzaklara bakan adam olarak göründüğü dışında, başka fotoğrafı yoktu. Adam sanki, Müzeyyen’in hayatında yoktu.

Önceleri “Acaba Müzeyyen’de de görebilir miyim?” diye bakmıştım. O zamanlar Müzeyyen, beni okuyormuş gibi, bakışlarıyla “Ne?” demişti. Bu dilsiz, konuyu biliyormuş da bilmiyormuş gibi yapan, ya da benden duymak isteyen “Ne?”lere cevap veremiyor, kendimi sorun çıkaran, suçlu biri hissediyor ve içimden geçenleri gizliyordum:

“Gittim Müzeyyen, şöyle bir dolaşıp geldim.”

“Hoş geldin,” diyor, benimle kafa buluyordu. İşi biliyordu.

Onunla, bunları konuşmuştuk. Dinlemiş dinlemiş, ben ellerimi ve bakışlarımı nereme sokacağımı düşünürken, el ense çekip, “Salak,” demişti, “saçma adam.” Beni bir güzel öpmüş, yoğurmuştu.

Beni her yoğuruşunda, sırtüstü yatıp karnını açan kedi yavruları gibi, teslim ve mest oluyordum. Birlikte tüy gibi havalanıyor, yükseliyor,

oralardan ok gibi inip, zıpkın gibi saplanıyor, çapkın, şakacı, çocuk yunuslar gibi dibe iniyor, dipte yılanbalıklarına dönüşüp kıvrılıyor, sonra toprağı delip, köpüklü dalgalara bakan yamaçlarda rüzgâra çıkıyor, yeşil ve taze, kendimize ve birbirimize dolanıp yükseliyor, dallanıyor, açıyor ve... ve tekrar ve tekrar, yaprak, polen, böcek olarak dökülüyorduk.

Döküldüğüm yerden yüzüne, gözlerine, ona ait herhangi bir ayrıntıya bakıyor, yeni bir rüzgârın yavaşça yelkenlerimi doldurmaya başladığım hissediyor ve “Ah, diyordum, ikimizden biri ölmeli.”

Bunu bana söyleten neydi? “Çıt” mı?

Üç

Artık sevdiği kadını özlemek ve akşamları ona hikâyeler vermek için, sabahın kör vakitlerinde, şehrin bir yerlerine giden adamın hikâyesine devam edebilir miydim? Edemezmişim gibi geliyordu. Bilmiyordum.

Müzeyyen'e aktarmadığım bölümler, gelip kapımı çalıyor, "Abi, n'olucaz biz?" diyorlardı. Onlara, "Gidin" diyemezdim. Uzak yollardan geliyor, ömürleri bitiyor, yolları bitmiyordu. Surdibi mahallelerden, yuvarlak ekmek satan fırınlardan, saray kalıntılarını çevreleyen metrukhanelerden, salkım saçak banliyö trenlerinden geliyorlardı. Etekleri, diz altına, ayak bileklerine iniyor, ikide bir başörtülerini düzeltiyor, kucaklarında, hepsi birbirine benzer zıbınlar içinde, aynı yaşta bebekler taşıyarak, boyları, posları, kiloları, yaşları, bakışları, sessizlikleri birbirine benzer kadınlar olarak geliyorlardı. Benzerliği anlayabilirdim ama bu tıpatıp aynılıkta beni tedirgin eden bir şeyler vardı.

Askerî okul öğrencileri olarak geliyorlardı. Şapkalarını ellerine almış, diğer elleri ile tutamaklara asılmış, genç ve çakı gibiydiler. Şapkalarının iç çeperlerinde, şeffaf naylondan mamul küçük ceplerde, yakınlarının, sevdiklerinin fotoğraflarını taşıyorlardı.

Fotoğrafların birinde, dalgalı saçlı, gür bıyıklı, açık alınlı, orta yaşı geçmekte olan bir adam bakıyordu. Bu adamı tanıyordum. Ya da bana öyle geliyordu. Memleketimin, geyiklerin sürüyle, çoban göçerlerin binlerce koyunlarıyla, kaçak atlarını arayan delikanlıların, ceplerinde tuz, ellerinde ip yularlarla dolaştığı dağlardan inmiş adamlara benziyorlardı.

Ben bu adamı, deniz kenarı şehirlerin denize uzak tepelerinde, kadını, çocukları ve elleri ile ev yaparken, ağzı tülbentle süzgeçlenmiş plastik bidonlara kuyulardan su çekerken ve tülbende takılan kurbağaları tek eli ile kenara atarken görmüştüm. Onun dalgalı saçlı, açık alınlı vesikalık fotoğrafı, askerî okul öğrencisi bir delikanlının şapkasına girerken, dağlarda bir zamanlar kaçak atları arayan delikanlılar artık ip yerine şakası olmayan ve şeytanın doldurmasına gerek kalmayan silahlar taşır olmuşlardı.

Bir başka resim, hikâyenin resimlerini gönderdi. Marlon, adaya vali olarak gelmişti. Arkasında, “Valiziniz bayım,” diyen birinin sesini duymuştu. Dönmüş, sırım gibi bir zenci görmüştü. Zenci, Marlon’un valizini sırtlamış, sırtı terlemişti. Siyahların, “Beyazları bize sayı ile, zimmetli mi verdiler, yoksa bize mi öyle geliyor?” diye düşündükleri bir dönemdi ve filmin sonlarında Marlon, kızgın saca dönmüş adadan, bir çeşit ricat ile çekilirken, aynı sesi ve aynı cümleyi bir daha duymuş, adada bulunduğu sürece kendisine hizmet etmiş delikanlıya gülümseyerek dönmüş, enli hançer azmanını, karnına gül desenleri açarken bulmuştu.

Birisi dağ dilinde türkü söylüyor ya da bana öyle geliyordu: *“Kar yağmış gülüm, örtmüş yeryüzünü. Seninle konuştuğumuz sözleri, aldı götürdü derelerin suları.”*

Marlon’un zenci, Kızılderilileri ben göndermiştim. Her filminde ağlayan Sadri gidememişti. Müzeyyen adamın ayağına basmış, duruyordu. Sadri’nin gözyaşlarına takılmış ve “Ya sevmenin kendisini ya da seven hali ile kendini seviyor,” demişti. “Yani, el çek ilacımdan tabip, kılma derman kim helakim zehri dermanındadır.”

Ben, “Hö?” demiştim. Gülmüştü. O gülünce ben rahatlıyordum. Hikâye üzerine düşünüyor olması hoşuma gidiyordu. Ama hikâye üzerine mi konuşuyordu, yoksa hikâye üzerinden mi? Belki de bana öyle geliyordu.

Gülüşünün ardından, eski günlerdeki gibi elini omzuma atıp, “Geyik,” demişti. “Şunu demek istiyor, kafam iyi, açmayın, ben böyle mesudum. Seninki, tribünler kendi ile dolu iken, tribünlere oynuyor. Seninki oynuyor moruk. ‘Bende Mecnun’dan füzun âşıklık istidadı var’ı oynuyor.”

“Haa!” dedim. Bu dille iyi anlaşıyorduk. Yine de Müzeyyen’in, ilk kez kullandığı Farsça, bilmem nece cümleleri o gidip gelmelerin esnasında mı edindiğini merak etmiştim.

Bir eli omuzumda, diğeri çenesinde, bir yerlere dalıp gitti. Nefes bile almıyordum. Eli orada kalsın istiyordum. Kalsın, bana dönsün, sessiz bir “Ne?” desin, ben kedi olup çene altına sokulayım, sonra gerdanına, göğsüne sarılayım, sarılıp tenime yapıştırayım, sonra yine yunus, yılanbalığı, yaprak, polen ve... Eski günlerdeki gibi.

Bir resim geldi. Vapurdayım, denize bakıyorum. Denize atılmış nesneler, birer birer yanımızdan geçiyor, geride bıraktığımız yönde uzaklaşıp kayboluyorlar. İçimden bir cümle geçti: Uzaklaşan şeylerin gözden yitişini görmemek için, gözlerimizi başka yöne çevirsek bile, yine de ne bok yemeye bir taraflarımızla geyik gibi bakardık?

"Oynuyor" ve "oynar" kelimeleri, birbirlerine bağlanabilir iki resim gibi yan yana duruyorlardı. Şimdi ağlak Sadri için söylediği kelime ile, geçenlerde mutfakta, ufaklığa cevaben ve bana dair kullandığı kelime. Resmi birbirlerine bağlamaya elim gitmiyordu. Müzeyyen, kalkıp başka birinin yürüyüşüyle çamaşır toplamaya gitti.

Bir şey içime oturmuş kalmıştı. Yok olmak. Toz olmak istiyordum. Varlığım orada olmamalıydı. Gelip beni alsalardı. Uzaydan ya da bir yerlerden gelselerdi. Sessiz sedasız kaybolsaydım. Yerime Kız Kulesi'ni bıraksalardı. Ne alakaysa?

"Çıkıp bi dolaşayım," dedim. Sesim boğumlu ve başka birinin sesi gibi çıktı. Ve muhtemelen benden başka kimse duymadı. Tütünümü, anahtarımı aldım. Kapıyı yavaşça çektim. Kilidin dili yuvasına otururken, "Nereye?" der gibi bir ses çıkardı. "Hassiktir," dedim.

Dört

Gece olmuştu. Evden sessizce çıkmış, saatlerce sokaklarda, ruh gibi dönüp durmuştum. Midemde bir soru işareti vardı. Yakıyordu. Sorunun ne olduğunu hissediyor, fakat parçaları bir araya getiremiyordum. Parçalar benden kaçıyor, ben kaçmalarına göz yumuyordum.

"Destur" çektim kendime, yol ortasında durdum. Bir tarafım, kaçak tarafımı toplamaya niyetliydi. Döndüm. Eve gidecek, Müzeyyen ile karşılıklı oturacak, "Mevzu ne?" diyecektim. "Bu hal ve gidişler, medcezirler... Hani bizim saklı gizlimiz mi var?"

Eve yaklaştıkça, bir ayağım kıvırmaya başlamıştı. Şimdi vakti miydi? Bu saatte olur muydu? Başka bir zamana bırakılamaz mıydı? "Yürü," dedim kıvırtkan tarafıma, "yürü, tırsmak yok." "Ulan," dedi kıvırtkan tarafım, birden değişip sert erkek olarak ve faturayı başka bir adrese göndererek, "Ulan Müzeyyen, sayende biz de tırsak olduk. İkiye böldün bizi."

Açtım kapıyı, girdim içeri. Kapı kilidi ağzını açsa da, dilini kessem diye bekledim. Çıt çıkarmadı. Kapatırken kaçırdı ağzından: "Nereden?" Vazgeçtim, yeri ve zamanı değildi.

Salona geçtim. Eşyalar, "Abi, hoş geldin," dediler. Oturdum, bir sigara sardım. Karanlıkta ev, şahsiyet gibi duruyordu. Camekânlı dolap, pencereler, kitaplık, duvardaki uyuz tablo, karşılıklı oturmuş susuyorduk. Ben kafamı toplamaya çalışıyordum, onlar "Eee?" diyorlardı.

"Eee"si, gidip Müzeyyen'i uyandıracak, "Müzeyyen, midem yanıyor," diyecektim. O da, "Gastritin vardır," diyecekti. Madara bir durum olacaktı. Mideyi karıştırmamalıydım. Işığı hiç yakmasan, belki de karanlıkta dolaşan bir siluetten korkacaktı. Yatak odasında, yer yatağının yanı başında duran akrobat lambayı kullanabilir, kafasını yere eğer, yakardım. Yeterdi. Er geç gözünü açar, beni orada geyik gibi bekler halde görürdü. Bazı gece yarıları uyanır, beni, kendisini seyrederken bulurdu. Yüzümü okşar, burnumu oynatır ya da göğsüme sokulur, yine uyurdu, içim büyür, içimde dolunay

olur, önünden ince bir bulut geçer, bedenim manzaraya dar gelir, burun direğim sızlardı. Usulca kalkar, pencerede bir sigara içerdim. Saray uyur, burnu uyur, şehir uyur, martılar uyumazdı. Bir de karşı apartmanın arka pencerelerinden biri. O ışık bana iyi gelirdi. Nedenini bilmezdim.

Sigarayı söndürdüm, odaya girdim. Gözüm karanlığa alışmıştı. Akrobatı açmama gerek yoktu. Zaten Müzeyyen, evde yoktu.

Tek harekette bütün ışıkları yaktım. Ufaklığın odasına daldım, boştu. Göze görünebilecek, not bırakılabilecek her yere baktım. Bir daha, bir daha baktım. Telefonun yanındaki not defterine, not defterindeki yazılara, yazıların satır aralarına... Yoktu. “Ey güzel Allah’ım,” dedim, “sen beni koru.” Kimsenin beni koruyacak hali yoktu. Kafayı yemek için, üzerinde dönüp durmak ve dönüp durulan yeri oymak için bir tutunma noktası bile yoktu. Telefon çaldı, kaptım, “Müzeyyen...??” dedim. Cenaze marşı kılıklı bir müzik çalıyordu. Kapattım. Allah’ın sapıklarına ayıracak vaktim yoktu.

Bir nefes çıktı içimden, sessizce. Ev inledi, eşyalar, pencereler, sokak, sokaktaki çöp dağı, dağı eşeleyen it çetesi, taş ve ahşap evler, sokak lambaları, ayak sesleri, sarhoşlar, evsizler, neonlar, gece yarısı, Roman mahallesi inledi.

“Ben mi sebep oldum?” diye düşündüm iniltilere. Yoksa millet inlemek için fırsat mı bekliyordu. Üstünde durmadım. “Tamam moruk,” dedi bir tarafım, “gösteri bitti.”

Bittiğinden emin değildim. Boş bir çuval gibi yığıldım. İtler havladılar, fırladım pencereye. Sarhoşun teki çöplüğe işiyordu. Boş çuval halime geri döndüm. Bir ekip otosu geçti, motor sesinden tanıdım. Kafam çalışmaya başlamıştı. Dastin Hoffman geldi. O da oturdu. “Otistik, ot gibi oturmaktan mı gelir?” diye düşündüm. Abuk sabuk düşündüğümü düşündüm, kalktım, bütün ışıkları söndürdüm.

Bir mum yaktım. Jak Danyel adlı bir şişeyi kaptım oturdum. İki tek attım sek, temiz. Ağır ağır sigara sarmaya koyuldum. Sarma işini uzattığımı fark ettim. Bozmadım kendimi. Bütün dikkatim parmak uçlarımdaydı. Sardığım tütün değildi, kâğıt da değildi. Kendimi, kendimle sarıyor, sarmalıyordum. Garip bir hafiflik gelmişti üstüme. Hem içimdeydi hem de ben onun

içindeydim. Bıraktım kendimi, dibe indim. Saçlarım yüzeye yükseliyordu. Bin kollu, kıpır kıpır oynaşan bitkilerin memleketindeydim. Ağzımdan kabarcıklar çıkıyor, küçük balonlar olup gidiyorlardı. Bir balık gelip karşımda durdu. Bir cevap gibi durdu. Onu tanıyordum. Her şeyi bildiği için düşünmesine gerek olmayan balıktı bu. Yine de doğrulanmak istiyordum. İstek içimden geçerken henüz, balıktan bana bir his aktı ve “Evet,” dedi. An bile olmayan bir kısalıkta, sanki bendekiler ona, ondakiler bana geçmişti. Ağlamak istedim. Bunu başka biri istemiş gibi geldi. Ağlamadım. “Git,” dedim balığa, iter gibi değil, “sen git, ben geliyorum,” der gibi, gitmesi gerekiyormuş gibi. “Git,” dememe gerek yoktu. Kelimenin hissi geldiğinde o gitmişti. Sular çekildi.

Kıyıda, iki katlı, üçgen alınlıklı ahşap bir evin önünde, biraz sonra evden çıkacak olan bir kadını bekliyormuş gibi ayakta dikilen, giysileri ve duruşu ile eve ve kıyıya yabancı, ince uzun bir adam vardı. Adamı tanıyordum. Bir filmde, ağaca çıkıp, “Kadın istiyorum!” diye uluyan oyuncuya benziyordu. Beklediği kadın, tiz kahkahalar atan, balık etini geçkin, gül desenli, tek parça pazen giysiler giyen, gerdanında ince çizgiler belirmiş, terleyen bir kadındı.

Ev, çevresindekilerin tercihlerine karışmayan, bu tarafsızlık nedeniyle, kendi kaderine sahip çıkma yeteneğini kaybetmiş ve şimdi bir dekor gibi sadece ön yüzü ile mevcut bir evdi. Kadın ise yıllar önce arka kapıdan, başka biriyle kaçmıştı. Evi saran sarmaşık her şeyi biliyor ve susuyordu. “Evi yak,” dedim adama, “yak ve git.”

Bana bir mikrofon verdiler, sokakta, çöplüğün yanında, ters çevrili bir bidonun üstünde.

“Müzeyyen,” dedim fısıldayarak, “Müzeyyen, ben ölüyorum.”

“Ölen sen değilsin,” dedi biri. Ukala bir sesti. Niyetinin kötü olmadığını sezdim. Masadaydım. Mum hâlâ yanıyordu.

Derin bir nefes aldım. Saat kaç olmuştu? Yatsa mıydım? Etrafıma baktım, birinin benim adıma karar vermesini bekledim. Boşunaydı. Boş... Boşuna... Boşa... Kelimenin sesi beni topladı. Kalktım. Yatak odasına girdim. Aynı anda iki zıt duygu birden geldi: Odadan çıkmak ve odada kalmak.

Aynayı görmesem çıkacaktım. Giysi dolabının bir kapısı yarım açıktı. Kapı açıyla duruyor, üzerindeki aynada kendimi görüyordum. Ben kendimi, en sivil hallerimin tanığı olan mekâna giren adam olarak hissederken, ayna beni, arkasında boş bir koridor olan adam olarak gösteriyordu.

“Ayna,” dedim fısıltıyla.

“Buyurun benim,” dedi.

“Ayıp olmuyor mu ayna?” dedim, “Bizi burada yanlış pozisyonda,

dış kapının mandalı gibi gösteriyorsun. İlgisiz, alakasız, yabancı ve arkasında koridor boşluğu duran ve hani geri dönüp o boşluğu kat ederek, daire kapısına yönelebilecek ve hatta yönelmesi gerek biri gibi.”

“Nasıl görünmek isterdin?” dedi.

Bu tavır, bu kendinden çok fazla emin, ukala tavır beni öldürürdü.

“Ayna,” dedim, *“seni bölük bölük bölerim. ”*

“Denememeni tavsiye ederim,” dedi, “bölünerek çoğalırım ve çoğaldıkça fazla suret veririm, hoşuna gitmez.”

Bana psikolojik çözümleme yapıyordu. Kendimi görmekten ya da kendimi “yalnız biri” görmekten huzursuz olduğumu ima ediyor, şantaj yapıyordu. Fakat teknik olarak haklıydı. İti, iki yüz parça yapsam, alt açı, üst açı derken ortalık karışacaktı.

“Ulan,” dedim, “ayna... Seni yüz parça yapar, parçalarını şehrin varoşlarına dağıtırım. Öyle bir yerleştiririm ki parçalarını, ömrün bir araya gelmek için kıçını yırtmakla geçer. Sen parçalarını bir araya getirip kafanı toplarken, şehir alır başını başka bir yere gider, ayvayı yersin.”

Başka zaman olsa yapardım. Fakat buraya üzüm yemeye gelmiştim. Bağcıyı dövsem, keyfim kaçacak, konu sapacaktı. Yine de, bu yukarıdan bakan tavrını yanına bırakamazdım pezevengin. Kaptım plastik boyayı, fırçayı, bastım yüzüne.

Henüz boya ile kapatılmamış, küçük bir açıklık kalmıştı ki, ben gittim Müzeyyen’in yansıması geldi. İlk günlerimizin birinde aynanın önünde durmuş ve orada başka bir kadını gördüğünü söylemişti. Bedeni Müzeyyen olan başka bir kadın.

“Aynadaki kadın benim zıttım,” demişti, “ben ne kadar ev haliysem o, o kadar sokak. Ben sokulgan isem, o başını alıp giden. Ben gündüzüm, o gece... Çapkın, güçlü, özgür.”

O böyle aynaya bakıp konuşurken, birtakım resimler refleks hızıyla geldi. Şık kâğıtlara basılı kadın dergilerinden, reklam filmlerinden, video küplerden falan.

Resimleri gönderdim. Birinin kendine ait hallerini, başka hallerin mihenk taşlarına sürtmekte yakışıksız bir şey vardı. Ayrıca ben Müzeyyen'e tavdım. Gönül "ak"a da konardı, başka renge de.

"Şu kadın ile tanışsak Müzeyyen," diyecek oldum, yeri değildi. Müzeyyen'in aynada gördüğü kadını resmediş tonunda, mavrayı abes kılan bir derinlik vardı. Bu tonda söylenmiş bir düş cümlesi bile, bugün yarın gerçeğe fark atar, onu katlayıp, bir kenara koyardı. O kenarda, "katlanmış gerçek rolünde yatan, ben olabilirim"vari bir his, alt yazı olarak hızla geçti.

"Müzeyyen," dedim, "sende *hicran yarasından derin yara* mı var?"

Verdiği cevabı alıp, suda eritip, yemeklerden sonra bir kaşık: *"Ben böyleyim."*

Birden, gidip düz ovada keklik avlama fikri geldi. Vazgeçtim. Cevabı bana yetmemişti. Adama sorarlardı: "Kim ikiye böldü dostum seni?"

Bir tarafım kendini Müzeyyen rehavetine sırtüstü yatırmış, ağzında saman çöpü, ayak parmaklarını oynatıp gökyüzünde bölük bölük turnaları sayıyor, öbür tarafım Müzeyyen ile ayna arasındaki ilişkiyi tarayıp, sinyal kaydediyordu: Bölük, çatlak, bölünme sebebi, biçimi, derecesi, bölünenin bölünmüş olduğu yere, katilin cinayet mahalline dönme arzusu, arzunun şiddeti, zamanlaması, falan filan... Deprem izleme dairesini kapatıp, kapısına kilit astım.

Müzeyyen'e aynalarda görünen, çapkın, gece ve özgür kadına dair söyledikleri, bana birilerini hatırlatıyordu. "Benimkiler de burada olsaydı," dedim içimden, "yatacak yerimiz kalmayacaktı."

Benimkileri göndermiştim. Zararsız olanlar kalmıştı. En korkunç olanını, katili, tek yönlü bilet ile, antilop kıçı kovalamaya sürmüş, "Git koçum," demiştim, "rahatına bak. Biz bu işleri bıraktık."

Rahattım. Cıscıbıl, tığ teber şah-ı merdandım. İnce damarlarım görünüyordu. Ruhum ve sırlarımın bir kısmı.

Deprem izleme dairesinden faks geldi: “Şahmaran, sırrın teslim edildiği bölüm.” Telefon ve fakslarını kestirdim.

Huylanıp hassaslaşarak, kılı kırk yaracak bir durum yoktu. Neticede iki yetişkin olarak, karşılıklı konuşuyorduk. Ben sözlerden değil, bakışlardan tırsardım. Bakışların arkalarını sezer, sezgilerim doğrulanana kadar mecburen bekler, beklerken kafayı yerdim. Konuşunca mesele yoktu. Ayrıca bu devirde herkes en azından iki tane idi. Daha kalabalık olanları da görmüştüm. Âlem’de bir laf vardı, kulağıma küpeydi: “Deliyi düzeceğine, akıllıya var.” Fakat daha sonraları, bir örnek yeşil giysiler içinde, binlerce erkek olarak, topluca enstalasyon, performans gibi şeyler yaptığımız devlet konukevinden açtığım telefonlara, bir başka kadının sesi ile çıkmaya başladığında, “Tamam,” demiştim, “durum vahim.”

“Müzeyyen,” demiştim telefonda, “ay yüzlüm, gül yüzlüm, biri aynalara aşikâr iki yüzlüm. Bu böyle olmuyor, bu kadını gönder. Bana katili çağırttırma. İcabında, çok gerekliyse ben uzarım Müzeyyen. Hani mamur olacaksa viranlar?”

Tarih, bunu on yedi bin dilde yazmıştı ki, bazı şeylerin bir saatten sonra davası olmazdı. Fakat konu Müzeyyen olunca, ben tarihi falan takmazdım. Nitekim, konuya uygun düşen tarih de beni takmayacaktı.

Müzeyyen gitti. Odanın eşiğinde, badanalı ayna, aynadaki diğer Müzeyyen ihtimali ve oda ile kaldım. “Git oğlum,” dedim kendi kendime, “çık git, uza.”

Salona döndüm, toparlanacaktım. Boş gözlerle çevreye baktım. Ufaklığın resim karalamalarını gördüm. Birlikte bir resim çizmiştik. Resimde, desenlerinde güleç güneşler taşıyan palyaço giysileri giymiş birileri, bir meydanda dans ediyorlardı. Dans edenler bizdik. Ufaklık ile Avustralya’ya gidecektik. Ben meydanlarda klarnet çalacaktım, ufaklık beline inen saçları ile dans edecekti. Para toplayıp eve dönecektik. Müzeyyen’e günün muhabbetlerini anlatacaktık. Ufaklık okula gitmeyecekti. Eğer, “ister gel, ister gelme” okulu var ise, oraya gidecekti. Sorusu olan ve cevap arayanlar

bu okula gidecekti. Biz ufaklık ile gidip, “Hocam bir sorumuz var,” diyecektik. Hoca bize, “Haydi sor sor!” diyecekti. Biz de, “Hocam, yılanbalığı yılan mıdır, yoksa balık mıdır?” diyecektik. “Eğer yılan ise niye balık ya da tam tersi?”

“Canım kızım,” dedim, çizdiği resimlere bakıp, “güzelim.” Orospuyu çok özlemiştim.

Hikâye dosyamı topladım. Çantaya atarken, kahramanıma bir felaket diledim. Banliyö trenlerinde sürterken, bir tren kazasında yamulmalıydı. Yerden, jiletle kazımalıydılar pezevengi. Ya da bir Kürt sendikacıya, bir gazeteciye, bilmem neye benzetmeliydiler. Araklayıp götürmeli, götürüp ağzını gözünü oymalı, alnına bir kurşun sıkıp yol kenarına atmalıydılar. Ertesi gün gazetelerde okumalıydık. Haberin devamı iç sayfalarda, reklamların bir kenarına sıkışmış olmalıydı.

Bunları düşünürken, bir büyünün avucunda ve uzaktan kontrol edilen biri gibi, hiç yapmadığım bir şeyi yapmış, Müzeyyen’e ait bir dosyayı karıştırmış ve bir fotoğraf bulmuştum. Müzeyyen ve kocası, ufaklık tırtıl kadar ve kucakta iken birlikteydiler.

İçimde bir zehir birikti. Dilimin ucunu bir şeyler yaktı. Döndüm, “Zehir,” dedim zehre, “bana fazla geliyorsun, kaldıramam ben seni.”

Bir köz kuyusunun dibine bağdaş kurup oturdum. Fark ettim ki, ilk kez, ne bir tarafım, ne öbür tarafım, sadece ben ve külsüz, dumansız yangınım, dört yapraklı yonca, boru otu veya ayçiçeği gibi, tek taştan oyulmuş mücevher gibi, yekpare, kendisi ve bitarafım.

Saldım nefesimi, nefesim alev oldu, alev duvara değdi, duvarda bir kapı açtı, kapı, ayrık otları, eğrelti otları, peygamber kılıçları, şeytan kılıçları, paşa kılıçları, aslanağızları, pençeleri, yeşil, koyu, ağdalı yaprakları ile orman gibi bir bahçeye geçti. Bahçenin orta yerinde bir halı belirdi. Halının desenleri arasında, Anka kuşları, hüthüt kuşları, ebabil kuşları, bülbüller ve envai çeşit kuş, hüsn-ü yusuflar, menekşeler, sümbüller arasında yürüdü. Halının ortasına, kan rengi bir gül oturdu. Güle, bir ışık huzmesi vurdu. Gül dışındaki her şey, çiçekler, yapraklar, kuşlar, gülün ışığı ile kör oldu, karanlıkta kaldı. Resme, *Güle sorma o bilmez* adını

verdim. Halıyı bir ucundan yaktım. Ateş usul usul yürüyorken, resmi kendi haline bıraktım.

Beş

Sabah olmuştu. Sakindim. Final resim elimdeydi. Filmi bağlayabilirdim. Nasıl?

Bir resim geldi. Alen Delon, finalde gülümseyerek ve kollarım açarak, kucaklamak üzere bir kadına yaklaşıyor, kadını sarıyor, kadın bu sarılışa izin veriyor, bu esnada, avcunda sakladığı zarf açacağını yandan böğrüne üç kere...

“Hassiktir!” dedim kendi kendime. Bu herif kıyak ölürdü ama böyle bir film yoktu.

Bir resim daha geldi. Resim İrlanda dağlarından, açık denize bakan bir dağ kasabasından geldi. Esas kız, İrlandalıların işgalci olarak tanımladıkları İngiliz ordusuna mensup bir subayı sevmiş, sevgi alıp başını, bahar gibi, çiçek gibi yürümüş, sonra güz gelmiş, babasının ispiyonu kızın üstüne kalmış, kasabalılar evini basıp dağıtmış ve saçlarını koyun makası ile kırpıp, “Hadi kızım ikile!” demişlerdi. Bu arada İngiliz subayı genç adam, filinta ve melankolik, sahilde, elinde sigarası ile dinamit sandığına oturmuş, bir yandan, “Batan gün *al’a benziyor*”u mırıldanırken, öte yandan, “Olmak ya da olmamak” salıncağında salmıyordu.

Oğlan sigarayı dinamitin fitiline bastı, kızı kasabadan götürecek araba geldi, kızın kocası elini uzatarak arabaya binmesine yardım etti.

Birden, kızın kocasını, sürekli terk edilen adam, ağlak Sadri ile karşılaştırma fikri geldi. Sadri aynı durumun nikâhsızı idi genellikle. O aynı şeyi yapsa, kadını aşığı ile ve herkesin dilinde iken Haydarpaşa Garı’ndan bir trene bindirse... Yaptırmazlardı. “Türk milletinin manevi bilmem neyini, şöyle böyle...” Yaptırmayanların hayatta olup bitenlerden haberleri mi yoktu, yoksa bu durumdan avantaları mı vardı?

“Yanlış,” dedim kendi kendime, “İrlanda resmi bize uymaz.” Türk milletinin bilmem nesi itibariyle değil, Müzeyyen itibariyle uymazdı. Bizim

de buralarda kadınlarımız, icabında, ayıp, yasak, günah üçgeninde sıkıştırılmış vaziyetteydiler ama, Müzeyyen bu üçgeni yırtmış, yırtarken kendi kendine bir şeytan üçgeni yaratmış, arada bir, üçgenin kuyuya benzeyen ağzından geyik bakışıyla bakıp duruyordu. Bu bakışı hâlâ çözememiştim. Elinden bir şeyleri ka-çırıyormuş gibi tedirgin, tedirginliğini gizlemeye alışkın, bu alışkanlığın katılaşmış, istenildiğinde bile dışa çıkılmasını imkânsızlaştıran bir kabuğa dönüşmüş olduğunu düşünüyordum.

Gözleri, sadece gözleri, sıkılmalarının, ne istediğini bir türlü bilememenin ve belki de bu yüzden, karşısına çıkan yeni ve yabancı yaşamlara dokunmak isteyişinin, sürüklenişlerden kurtaracak ve sıfırdan başlama şansı verebilecek, bir çeşit tutunma çabası olduğunun farkındaydı. Belki de bu yüzden gözler, kendisi tarafından ve çocukluğa giden bir tarihte oluşmuş, artık “kendine rağmen”e dönüşmüş bir kabuklanmanın içine hapsolmuş, çıkış yollarını yitirmiş bir kimliğin yardım çağrısı gibi bakıyordu.

Bana öyle geliyordu ki, çağrıya elimi uzattığım anda kabuk, korkunç incelmiş bir şiddetle, beni, bildiğim her şeyden

kuşkuya düşeceğim bir boşluğa itecek, kendimi, çöller, bataklıklar, karabasanlardan geçen, dönüş yolları belirsiz bir yolculuğun içinde bulacaktım.

Bunu denemiş, elimi uzatmış, işi şakaya vurarak; “Denize düştün de, sarılma mı dedik?” demiştim. Elimi tutmamış, kendini suya bırakıp, “Bırak beni gideyim,” demişti.

Ben, kendime bile, “Sana şu gerek, bu gerek,” diye sınır koymaz, çizgi çekmez iken, nasıl olur da bir başkasının tercihine “Peki,” demezdim. Dedim.

Terk edilenlerin ve üçüncü şahısların piri Sadri geldi. “Gel baba,” dedim, “buyur otur.”

“Toparlanmışsın,” dedi.

“Eh!” dedim.

“Bana kızgın mısın?” dedi.

“Artık değil,” dedim, “bakma bir zamanlar celaliydim. Ters geldi bana kızılayvari tavırların, hanımefendi siz zahmet etmeyin, ben sizi severim hallerin. Ama artık geçti.”

“Yok senin vasfettiğin dilber, bu şehr içre koçum,” dedi, “bir peri suret görünmüş, bir hayal olmuş sana.”

“Ulan ihtiyar,” dedim içimden, “oturacaksan adam gibi otur, tatava yapma.” “Baba,” dedim dışımdan, “onu şair damdan düşerken, düşüş anında söylemiş olabilir, bize uymaz.”

Karşılıklı sustuk. Bir soru dilimin ucunda duruyordu: “Baba, başka sevme biçimi bulamadın mı?” Zırt dedi, telefon girdi. “Alo?” dedim, “Günaydın,” dedi Müzeyyen.

“Günaydın,” dedim.

“Gece uykunu bölmek istemedim,” dedi.

Bozmadım, “Hı hı,” dedim. İçim, “Dolaşma etrafta Müzeyyen, sadede gel,” dedi.

“Akşamüstü Kuledibi’nde, kahvede bir çay içelim mi?”

“Olur.”

“Anahtarları eve bırakır mısın?”

Laf beni boylamasına ikiye böldü, tuz gölüne batırdı. Bu söyleyişi tanıyordum, birileri kırmızı bir pelerin sallıyordu bana. “Hadi gel, sapla,” sesiydi bu. Şişlesem rahat edecekti. Arınacak, yeni doğmuş keçi yavrusu gibi hoplaya zıplaya, kırlarda çiçek toplamaya gidecekti. Ben, üstü başı, elleri kan içinde kalacaktım. Zıpladım, tek parça çıktım gölden, “Tamam,” dedim.

Duş aldım, tıraş oldum. Bir kahve yaptım kendime. Sigaramı sardım. Bir tek, şarkım türküm eksikti. O kadar kusur kadı kızında da olurdu. Zaten bu hayatta, her zaman bir şeyler eksikti. Ya da bana öyle gelirdi.

“Yatayım biraz,” dedim. “Zor yatarsın,” dedi bir tarafım. Yokladım kendimi. Maşallahım vardı. Bu geceyi de uykusuz götürürdüm. Oturdum masaya, hikâyeyi çantadan çıkardım. Birbirimize baktık.

“Hikâye,” dedim, “gel seninle anlaşalım. Sen yarım kal, adını da Yarım Kalan Hikâye koyalım.”

“Sen zaten neyi tamam ettin ki?” dedi bana.

“Aslında, tam diye bir şey yoktur,” dedim, “her tam, bir üst yarımın alt basamağıdır. Yani yarım da bir bütündür.”

“Boşver de,” dedi, “hiç değilse taslak, maslak bir final yaz.”

“Peki,” dedim, “nasıl bir finale gidelim?”

Durdu. Bekâra karı boşamak kolaydı. Bozmadım, sabırla bekledim.

“Mesela...” dedi, “başka bir kadına âşık olsun, ona kapılsın gitsin.”

“Ne bu?” dedim, “Boğaz motoru mu, bir o kıyıya bir öbür kıyıya, kır dümeni dolaş dur. Geç bunları.”

“Peki...” dedi, “bu hikâye adama yetmesin, başka şehre ya da memlekete gitsin.”

Fikir fena değildi. Boka sarmış bir hikâyeyi, daha derin bir boka sarmak, belki bir çıkış yolu olabilirdi.

Bu ana kadar sessiz kalan, şehirden topladığı hikâyeleri akşamları eve, sevdiği kadına getiren sünepe hikâye kahramanım geldi ve, “Abi,” dedi, “beni bir yere gönderme, burada kalayım. Yalnız bir ricam daha var.”

“Söyle,” dedim.

“Bir şekilde beni tel cambazı yap abi,” dedi. “Telin tam ortalarında bir yerde iken, nasıl yürüneceğini unutan bir cambaz olayım. Orada öyle, gece gündüz takılayım.”

“Emin misin?”

Cevap vermedi. Üstelemedim. “Peki, olur,” dedim. Her şeyi söylemediğinden emindim. Bu kadarını söyleyen biri, vakti gelince sonrasını da söylerdi. İstediğini yaptım. Tütünümü, kendi evimin anahtarını ve dosyada bulduğum fotoğrafı aldım, kapıyı çektim. Kilidin dili, “Abi,” dedi.

“Başlatma ahinden.”

“Abi, biz her şeyi biliriz.”

“Sana kalsın dostum.”

Çıktım.

Altı

İtalyan Yokuşu'ndan aşağı, rüzgâra asılıp Tophane'ye indim. Kemeraltı Caddesi'ni gördüm. Bu cadde her defasında, İzmir Kemeraltı semtini çağrıştırırdı, iki senede bir, ne yapar ne eder, yolumu İzmir'den geçirir, Kemeraltı çarşılar vadisine uğrar, bir film ya da romandan mı, yoksa vaktiyle anlatılmış ya da tanık olduğum bir yaşamdan mı kaldığını hatırlamadığım ve kaynağını da pek dert etmeyip zevkini sürdüğüm, "yabancı bir şehirde yolunu kaybetmiş yabancı" numarasına yatardım. Esnafa yol sorar, muhabbet ederdim. Bir sohbetten kalkar, sonraki sohbete kadar, içeriden sessizce o şarkıyı mırıldanırdım: *Avaramu...*

Galata'ya gelmiştim. Üçlü ruh zirvesi konusunda, Müzeyyen ile iç konuşmaları kesmiş, onunla bir zamanlarımıza dalıp gitmiştim ki, kuleyi karşımda görünce ayıldım.

Erken gelmiştim. Uzaktan, kahvenin masalarım kestim. Müzeyyenle her daim oturduğumuz masada, madamalar oturuyordu. Başka masaya oturmak içimden gelmedi. Gözüme börekçi ilişti. Müzeyyen Kürt böreği severdi. Böreği aldım, bitpazarı sokağına ikiledim.

Pazarın girişinde durdum. Bir tarafım, "Gir içeri, esnafla sohbet et," diyor, diğer tarafım, "keyfim yok, takılmayalım," ayağına yatıyordu. Takılmadım, yürüdüm, yaldızcı Aziz'i geçtim, köşeyi döndüm. Şahsuvar Camii, siyah ceket-pantolonlu ince uzun bir siluetin önünde dikildiği, parlak sarı ve dev bir leke olarak gözümü aldı.

Siyahlı siluetin duruşuna takılmıştım. Takıntıya cevaben bir resim geldi: Pencerelerinden tombul kadınların sarkıp, mahalle veletlerine, adlarıyla ya da "Oğlum," diye seslenip, bakkala çakkala, taksi durağından taksi çağırmaya veya "Bak bakalım bu akşam sinemada hangi film oynuyor?" diye, yazlık sinema afişlerine bakmaya gönderdiği bir mahallenin resmiydi bu gelen.

Birkaç velet sokakta top oynuyor, top oynayan çocuklar ile aynı yaşlarda, mahallede birilerine misafir gelmiş bir çocuk, gıcır boyalı ve bağcıklı kunduraları, düzgün çekilmiş temiz çorapları ile bir köşeden, sessiz ve sakin, top oynayanları izliyordu.

Veletlerden bazıları, hal ve tavırları ile çocuğa mesaj gönderiyor, "Senin resmin değişik evlat," diyorlardı. "Seni kimse bakkala çakkala göndermez, herhangi bir şey için seslenmezler sana. Kibarlıkları tutar, 'Bakar mısın yavrum?' derler sana, 'Sen kimin misafirisin?'"

Veletler, domuz gibi biliyorlardı ki, misafirin semtinde taksi telefonla çağrılır, bakkal işlerini kapıcı görürdü. Yine de, coğrafyası farklı çocuğa, mahalli ürünler olarak, kendi kendilerine iken yapmadıkları fakat misafir gözün varlığından haberdar oldukları için nedense kendileri de olamadıkları bir aralıkta, abartılı hareketler sergiliyorlar, korkusuz cengâver, bıçkın, fırlama rollerinden çeşitlemeler sunuyorlardı.

Misafir çocuğun duruşunda, bulunduğu çevreyi küçümseyen, potansiyel sopalık bir eda yoktu. "Ben sizin için bir tehdit değilim," duruşuyla duruyordu. "Sizden farklıyım, ama yabancı değilim. Sırlarınızı satmam, size kelek atmam, fakat bana ait olanı ve benim ait olduğumu unutmam."

Bu duruş, bir süre sonra cengâver veletlerde saygı uyandırıyor, tesadüfen ayaktan kaçıp da misafir çocuğa doğru yuvarlanmış top, uçurumun iki yakasını birbirlerine yaklaştırıyor, tam bu sırada, bir anne sesi çocuğu içeri çağırıyor, top orta yerde, hareketsiz öylece kalıyordu.

Resimden çıktım. Siyahlı ince uzun siluet yerinde yoktu. Bakındım. Manken atölyesinin önünden caddeye doğru uzaklaştığını gördüm.

Kuleye, kahveye döndüm. Madamalar gitmiş, Müzeyyen henüz gelmemişti.

Beyaz çoraplı bir adam, elleri kıçında önümden geçti, masalar arasında dolaştı, Karaköy üstünden denize baktı, sonra çeşme yönünde, çocukların oynaştığı açıklığa döndü, yürüdü, kulenin gövdesini kıvrıldı kayboldu.

Herifte hangi ayrıntıya takıldığımı kestiremiyordum. Ucuz şaraptan kızarmış yüzünde kılcal damarlar belirmiş, göbeği kemer üstüne sarkmış, pantolon paçaları ayak bileğini ve beyaz çoraplarını örtmüyor. Kılık kıyafete kıl kapanlardan değildim. Bu haller benim için renkti. Silkelendim ve resmi bir daha taradım. Bıyıklara takıldığımı hissettim. Dudak üstü ince çizgi halinde kesilmiş ve siyah boya üstü briyantin ile parlatılmış bıyıklar.

Bir tarafım, "Ne var bunda?" dedi, "Herif tıraşını olmuş, limon kolonyasını sürmüş, saçlarını taramış yatırmış, temiz pak, piyasa yapıyor."

Diyecek bir şey yoktu. Gerçi herifin voltasında, mekânı sahiplenmiş şahıslarda görülen, "Buralar bizden sorulur" edası vardı ama, neticede herif buraların malıysa, bir yerde biz adamın doğal ortamında "yersiz" kalıyor olabilirdik. Pat diye kel alaka bir resim geldi: Herif akşamları eve fitil geliyor, kapıyı bir deri bir kemik karısı açıyor, içerde diz boyu sefalet ve arada kadına mariz, beyim sabahları sinekkaydı, ütülü ve limonlu güne zıplıyor ve piyasa vakitlerinde, elleri kıçında tek tabanca, turist karı götü görürüm diye...

Benim diğer ses, "Ne biliyorsun?" dedi, "Belki herif müşfik aile babasıdır."

Bilemiyordum. Olabilirdi. Herife not düştüm: "Pederi Haliç kıyısı Soğan Hali'nde at arabacısıymış. Biri siyah, diğeri doru çift atlıymış. Haliç'ten, şişmiş morarmış ceset çekerlermiş kancalı sopalar ile. Sonra Guzzi'ler gelmiş. Üç tekerli bücür motorlu taşıyıcılar. Guzzi'ler Moğollar gibi gelmiş. İhtiyarın atlardan biri gitmiş önce..."

Ben beyaz çoraplı, Klark bıyıklı herife dair, "Ulan biz bununla kim bilir, çocukken kapışmış dahi olabiliriz ve..." diye etütler geliştirirken, Müzeyyen resme girdi, kuğu gibi yürüdü, yürümedi salındı ve deterjan reklamlarında beyaz çamaşırlardan taşan o tanrısal parlaklığa benzer bir ışığın içine indi.

"Müzeyyen," dedim, kendi kendime, elimde Kürt börekleri ile dikildiğim kenardan, "çok güzelsin, çok."

"Allah ruh güzelliği versin," dedi bir tarafım. *"Gözler ruhun aynasıdır,"* dedi bir şarkı.

Müzeyyen'in, ilk zamanlarımızdaki bakışlar ile çevresine gülümsediğini gördüm. *"Bugün yine gönlümün bahçesinde gezindim"* bakışlarını, "Sensiz sazın zevki mi var?" bakışlarını ve bitpazarı hamalının taşıdığı aynalı konsol önümden geçerken, kendi bakışlarımı: *"Öyle bir derde giriftarım ki..."* Mesele açıktı. Müzeyyen âşık olmuş, durumu benden gizlemişti. Ben yeşil giysiler içinde devlet konukevinde müsamere düzenlerken, onlar sandalla *mehtaba çıkmışlardı.* Müzeyyen'in kuğu edasına ve "Taç giydim, tahta çıktım, tebamı selamlıyorum" bakışlarına bakılırsa hâlâ oradaydılar. Ve dolunay gezintilerinde yanında yer alan ibnenin kim olduğunu biliyordum. Şu, teknenin burnundan uzaklara bakan herifti. Muhtemelen teknenin burnunu çevirmiş, geri dönmüştü.

O ortalarda yokken ben, Müzeyyen'i ve ufaklığı su sızdıran bir kanoda kürek çekerken görmüştüm. Yanlarında paralel yüzmüştüm. Ufaklığa, suda maskaralıklar yapmıştım. Maskaralığı, "Ufaklık sana söylüyorum, annesi sen anla," şovuna dökmüştüm. Müzeyyen, "Daha çok gülerdim ama bu aralar havamda değilim," bakışıyla bakmıştı. Ben abartmadan ısrar etmiştim. Başarılı da olmuştum. Sandalı üçümüz birlikte kıyıya çekmiştik. Bana bir haller olmuştu. İşi gücü bırakıp kafayı yazmaya takmıştım. Belki de yanlışım bu olmuştu.

“Müzeyyen,” dedim, içimden, “niye yaptın bunu? Ne gereği vardı? Niye?”

“Gerek” lafı sinyal lambası gibi üç kere yandı söndü. “Niye?” dedim.

“Yanlış kelime,” dedi bir tarafım. Bir, “Niye?” daha dedim. Önce, “Niye?” adında yeni bir takıntı türü icat ettiğimi düşündüm. Sonra da bunun bir gerzeklik hali olabileceğini:

“İki kere iki dört.”

“Niye?”

“Güneş batıdan batar.”

“Niye?”

“Sen gerzek misin?”

“Niye ulan, niye?” Alnımızda “Her nevi yanık tedavi edilir” mi yazıyordu? Nöbetçi eczane mi açmıştık? Kaporta mı tamir ediyorduk? Niye?

Madamanın biri karşımda dikilmiş, çaydanlık deliğine bakar gibi bana bakıyordu. “Eyvah,” dedim, “ince dertten kafayı yedik, rezil oluyoruz!”

İster istemez bir gülümseme gelmişti dudaklarıma. Bakışlarımı kaçırıp, dördüncü katın pencere detaylarına takıldım. Madam, bu kez de nereye baktığıma bakıyordu. Döndüm, kuleyi kıvrıldım, pozisyon değiştirdim.

“Niye burada takılıyorsun? Gitsene kızın yanına,” sesi çıktı bir yerimden. Fena fikir değildi. Ona nefes alışını duyacak kadar yaklaşmak, yüzüne bakmak, konuşurken burun kanatlarının hareketlerini, gülümserken dudak kenarlarında oluşan kıvrımları görmek, bir daha görmek ve belki...

Bir şey, beni tutuyordu. Ne olduğunu bilmiyordum. Yanına gitseydim ne olacaktı? Gidecek, “Selammaleyküm,” diyecektim. Selamın, âdetim olmayan bir kelime ile çıkmış olması, zorlandığımın itirafı olacaktı. Halim, Müzeyyenin gözünden kaçmayacaktı. Her halükârda gülümseyecekti.

Halimin bütün anlamlarını mı, yoksa görünen dış katlarını mı okuduğunu merak edecektim. Merakımı sözümona boşverip, önünde duran pakete, “Bu ne?” diyecektim. Bu soru, “sanki hiçbir şey olmamış da her şey yolunda” rolünün kamuflajı olacaktı. Kamuflaj sandığım şeyin, bulunduğum yeri işaret eden, yanar dönerli bir spot olduğunu fark edecek, ağzımı açtıkça daha derine batacaktım.

Allahtan kadın, halden anlayan biri olarak, paketin ambalajını çözerek beni su yutmaktan kurtaracak ve açtığı paketten çörekler çıkacaktı. Yelkenlerim suya inerken, bir tarafım mesaj yollayacaktı: “Ucuz herif.”

Ben mesajı dikkate almayacak, “Neticede hesabı temiz kapatmak adına barış çubuğu ikramı bu,” diyecektim. Fakat dilimden başka sözler dökülecekti:

“Çantamı sende bıraktım, sonra alırım.”

Müzeyyen, bu açık kapı bırakma ayağını yemeyecekti: “Donlarını toplar, çantana koyarım.”

“İşler nasıl, bilmem ne?”

Böyle konuşurken alt kanaldan, cebimdeki fotoğraf ve fotoğraftaki, okyanus fatihi herif konusu dürtecek, zehir, yine dilimin ucunu yakacak, fakat birbirimize, *Maskeli Süvariden* pasajlar okuyor olacaktık. Bu dil çatallığı ruhumu karıştıracak, durum bana ağır gelecekti. “Ulan,” diyecektim içimden, “dün kimdik, bugün kimiz?” içim içimi yiyecekti. Müzeyyen benim Kürt böreğini değil, kendi çöreklerini yiyecekti.

Derin nefesler alıp, aklı başında adam pozları atacaktım. “Biz bu işi biliriz” ayağına yatacaktım. Hampri, bir sigara yakacak, tayyare pervanelerini çalıştıracak, Ingrid, “Hem ağlarım, hem giderim” bakışıyla bakacak, uçak pırr edip uzayacaktı.

Hampri ve ben mecburiyetten kahraman olmuş biri olarak, kahraman kahraman kalacaktık. Klarnetçi Sami’nin yanma gidip, “Çalsana,” diyecektik.

Sami, “Ne çalim abi?” diye soracaktı. Hampri sert bakacak, ben, önce güzel göğüslü bir kadın, sonra göğüsler ile Hampri arasında bir ilişki, sonra da güzel göğüslü bir tayyare resmi çizip, çaktırmadan Sami’ye gösterecektim. Ömrü boyunca, bu adama aynı şarkıyı çalmış olmaktan artık eblehleşmiş Sami, sinyali alıp, *Mademki gidiyorsun bırakıp burada beni* adlı şarkının taksimine girecek, uzun bir taksimden sonra belki sıkılıp, belki de eblehliğin verdiği bir düşünce çeşitliliği yeteneğiyle, *Ablanı alacağım, enişten olacağım* şarkısına geçecek, oradan da artık kimsenin kendisini takip edemeyeceği ve doktorun “Artık ne yerse yesin,” dediği bir yola girip uzaklaşacaktı.

Ben, “Müzeyyen” filminden ağzı yanmış biri olarak, kuyruğu ele güne karşı dik tutmak zorunda kalmayacağım, mahremiyetime kimsenin ulaşamayacağı bir yere doğru koşturacaktım.

Halbuki ruhumun diğer tarafında, eş zamanlı başlayarak farklı olaylar cereyan edecekti. Suikast tipi bir silahı çekip, Müzeyyen’i ve Andrea Dorya’yı vurmak üzere iken, ufaklık belirecek ve “Ne oluyor?” soruşuyla bakacaktı.

“Oyun oynuyoruz canımın içi,” diyecektim.

“Ne oyunu bu?” diye soracaktı.

Ben Müzeyyen’e, Müzeyyen Macellan’a, sonra ikisi de dönüp, biri Kristof Kolomb diğeri İspanya Kraliçesi rolünde bana bakacaklardı: “Pozisyon sizin, buyrun siz konuşun.”

Çocuğa ne cevap vereceğimi düşünecek, cevap verme süresinin sarktığını, verilecek cevabın inandırıcı olma şansının azalmakta olduğunu hissedecektim.

“Üçgen oyunu canımın içi.”

Cevap düşünmeden dilimin ucuna gelmiş olacaktı. Ufaklık, “Ben de oynayabilir miyim?” diyecekti. Dilimin üstünde bir eşekarısı kıçı düşleyecektim.

“Ama bunu büyükler oynar, canımın içi,” diyecektim. “Ve üç kişiyle oynanır. Dördüncü katılırsa oyun değişir ve ikili takımlar halinde oynanır. Sonra, ‘İkililerden birine, üçüncü biri katılır ve böylece bazıları anlar ki, asıl olan birdir ve bir esastır. Fakat nedense bir’i yarım sayar ve iki yaparak tamamlamaya çalışırlar. İki lanet bir sayıdır, kendine yetmez, hep üçe koşar ve sonra sil baştan.”

“Peki o ne?” diyecekti, elimdeki aleti kastederek.

“Bu mu? Bu su tabancası güzelim, küçük çiçekleri sulamak için ve oyundan çıkana gidiş bileti olarak verirler. Bunu cebine koyarsın ve ‘Eyvallah arkadaşlar’ dersin, onlar da *‘Güle güle sana, yolun açık olsun,'* derler.

“Niye?” diyecekti. “Ulan bu kız bana çekmeye başladı,” diye düşünecektim.

Müzeyyen’in bir gözünden, “zekâ yaşı eşitliği,” cümlesinin gölgesi geçecekti. “Bana öyle geliyor olsa gerek” tereddüdüne düşmeden, cümleyi punto detaylarına kadar sezecek, artık bu saatten sonra lafı olmaz diyerek üstünde durmayacaktım.

Ufaklık sorusuna cevap bekleyecekti, “Gidene güle güle denir, canımın içi,” diyecektim.

“Niçin gülerek?” diye üsteleyecekti.

“Hadi buna da siz cevap verin,” diye bakacaktım Vasko dö Gama ve Anjelik’e. Onlar artık Müzeyyen ve herif değil, ikisi birden, “ötekiler” olmuş olacaklardı. “Diğerleri” olmuş olmaları, nedense beni onlar adına üzecekti.

“Ben treni kaçırmıyım,” diyecektim. Ufaklığı öpecek, diğerlerine, sıkıştırılarak hızlandırılmış, bu nedenle “Hoşça kalın”dan ziyade, başka anlamlara gelebilecek kıvama gelmiş, birtakım laflar sarf ederek, kaybolacaktım. Kapıyı arkamdan kendim çekecektim. Kapı, “Çıt” edecek, “Abi güle güle,” diyecekti, “kusura bakma, biz emir kuluyuz.”

Kapıdan belki de ilk kez nefret etmeyecek, “Lafı olmaz güzelim,” deyip ikileyecektim.

Yedi

Müzeyyen, ikinci çayını söylemiş, yeni bir sigara yakıyordu. “Ne çok içiyorsun Müzeyyen,” dedim, “fosur fosur.”

Beni duymuş gibi bulunduğum tarafa dönüp, ne zaman taktığını fark etmediğim güneş gözlüklerinin ardından siyah ve kara baktı. Aynı anda, leylek sürüsü gibi dolaşan bir turist grubu arasında kaldım. “Uzatma,” dedi benim çok bilmiş iç sesim.

Zıpladım, iki adımda bakkala girdim. Bir zarf aldım, fotoğrafı ve ev anahtarını çıkarıp zarfa koydum. Bakkalın cüce çırağına, “Koçum,” dedim, “şu zarfı, şurada oturan ablana götürür müsün?”

“Tezgâhı bırakamam abi.”

“Kaça patlar bu bana?”

“İki onluğunu alırım abi.”

Velet zıpladı, zarfı uzattı. “Güle güle Müzeyyen,” dedim, “güle güle, te ben senin sülaleni...” Laf içimden cam kırıkları gibi çıktı. Döndüm, İtalyan evi sokağına doğru ikiledim.

Sokağın sağında solunda yuvalanmış, ağzı karanlık atölyelerin birinden, yarı çıplak, gençten bir adam çıktı, kapı önündeki ışık ile içerideki karanlığın sınırında bir sigara yaktı, çömeldi. Kendine bir takılma noktası seçti, seçtiği noktaya daldı gitti.

Zulamı yokladım. Bir teklim vardı. Şimdi yakmanın tam zamanıydı. Yaklaştım, kapı önü dalgıcından ateş istedim. Dalgıç ateş verirken sigaramın biçimini kesti, dumanın kokusunu aldı. “Bir fırt versene,” dedi. İki fırt alıp uzattım, “Al moruk,” dedim, “bana her gün bayram.”

“Doğuştan mı?” dedi.

“Evet,” dedim, “kazanma düşmüşüm.”

Dükkânın karanlığından, radyodaki bir şarkının sesi geliyordu:

Bülbülün çilesi, yanmakmış güle
Ömürler geçiyor, ağlaya güle,
Yolcuyuz cümlemiz, hep o meçhule
İçelim a dostlar, sermest olalım
İçelim a dostlar, neşe dolalım

“Hass...” dedim kendi kendime. Niye dediysem.

Birkaç adım ilerimde, Kamondo Han’ın sırasında, çift kanatlı demir bir kapının arkasında, küçük bir hareket dikkatimi çekti. Kapının küf yeşili, çiçek desenli, camsız pencere demirleri ardında bir çocuk, üç numara saçlar, açık bir alın, kaşlar ve bakışlar olarak duruyordu. Çocuk, kapının yüksek ve ağır kanadını zorlukla açıp dışarı çıktı.

“Nereye gidiyorsun çocuk,” dedim içimden, “büyümeye mi?”

Kapı, çocuğun ardından kendi ağırlığı ile hareket ederek yavaşça kapandı. Kilidin dili yuvasına otururken, tarifi imkânsız bir ses çıkardı.

-bitse ne olur,
bitmese ne?-

"Her şeyin iyi gittiğini nerden çıkarıyorsun?" dedi. "Herif rüzgârı kendinden menkul uçurtmanın teki. Ara sıra telleri takılır gibi kadına geliyor gece yarısı."

"Fakat Müzeyyen, bu derin bir tutku," dedim. Tırsmaya başlamıştım. Haklı olabilirdi.

"Evet, biraz sapık ve tek taraflı bir tutku," dedi, arkasını dönüp gitti.

Hikâyeye göre adam, kadını çok seviyor, sevdikçe ruhu büyüyor, eve sığmıyor... Bülbülün çilesi, yazarın zulası... İnceden sarma bir sigara, inceden bir bardak... Jak Danyel isimli bir şişe, Hicran isimli bir yara, tuhaf isimli bir roman. Kafamız iyi, açmayın kapağı, biz böyle iyiyiz.

İlhami Algör, alelacayip aşkların ve oyunbazlığın, hüzünlü dolambaçların yazarı.

Fakat Müzeyyen Bu Derin Bir Tutku, İtalyan Yokuşu'ndan aşağı, rüzgâra asılıp Tophane'ye inen roman. Avaramu!

ISBN-13: 978-975-05-1683-2
9 789750 516832